

DE DIVAN

Komedie

door

ROBERT GRIJSEN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE DIVAN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ROBERT GRIJSEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **12** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

CLAIRE

KITTY

MENNO

HESTER

ANTON

MARIËL

JAAP

WILMA

ANNELIES

LAURENS

VICTOR

DAPHNE

DECOR:

De spreekkamer van een psychiater. Modern en strak ingericht. Hier heerst goede smaak, dat is duidelijk. Het centrale meubelstuk is een divan. Dicht daarbij een fauteuil en een kleine salontafel. Verder: een bureau, enkele stoelen, een dranktafeltje, een boekenkast en een hi-fi set met cd-speler e.d. Links op het toneel is een deur naar een andere kamer. Rechts een deur naar de gang.

Het is avond. De psychiater zelf is niet aanwezig. Zijn vrouw Claire wel. Zij heeft in deze kamer een feestje georganiseerd, vandaar al die mensen, de glazen met drank, de bakjes met knabbels. Als het stuk begint, is de aandacht gericht op Wilma. Om haar heen zitten of staan de andere vrouwen: Claire, Annelies, Hester en Mariël. Alleen Kitty zit iets apart. In de kamer zijn ook nog Jaap, verdiept in een puzzelboekje, en Anton, die bij het dranktafeltje staat.

WILMA: Hak hem in stukken. Wrijf de stukken in met knoflook. Bak ze goudbruin in een mengsel van spekvet en zonnebloemolie. Dan twee uien snipperen en deze even meebakken.

ANNELIES: Dat heet toch fruiten?

WILMA: Zo kun je het ook noemen.

CLAIRE: Fruiten, bakken, braden, het komt allemaal op hetzelfde neer: het gaat in de pan en het wordt gaar.

KITTY: Maar je kan niet zeggen: ik braad een ui. Of: de uien zijn gaar. Dat klinkt gewoon niet.

CLAIRE: Het is maar wat je gewend bent.

KITTY: Heb jij wel eens gehoord van een gefruite biefstuk?

HESTER: Laten we er nou geen taalkundige kwestie van maken.

MARIËL: Vind ik ook. Ga door, Wilma.

HESTER: Je hebt de uien even meegebakken. Wat dan?

WILMA: Dan giet je een beetje wijn erbij.

ANNELIES: Rode?

WILMA: Nee, witte. Zo droog mogelijk. Verder voeg je een paar laurierblaadjes toe, plus wat zout en peper. Nu leg je het deksel op de pan en laat je alles zachtjes stoven.

MARIËL: Hoelang?

WILMA: Een half uurtje.

CLAIRE: Dat valt mee.

WILMA: Maak intussen de champignons schoon en snijd ze in dunne plakjes. Als je die erbij hebt gedaan, moet het geheel nog tien minuten doorpruttelen.

HESTER: Ben je dan klaar?

WILMA: Nee, nee. Er is nog een sausje, dames.

KITTY: Aha, een beetje van jezelf en een beetje van Maggi.

WILMA: Foei. Ook het sausje maak je helemaal zelf.

ANNELIES: Bij mij mislukt dat altijd.

WILMA: Dit is heel simpel. Je haalt eerst de stukken en de laurierblaadjes uit de pan. Vervolgens maak je maizena aan met het restje witte wijn, en daarmee bind je het stoofvocht.

JAAP (*boven z'n puzzelboekje*): Een koeienmaag. Vier letters.

MARIËL: Nu even niet, Jaap. We zijn bezig.

ANTON: Pens.

JAAP: Dank je. (*puzzelt weer door*)

CLAIRE: Het stooftocht.

WILMA: Ja. Dat moet je dus binden. Klop daarna wat slagroom half stijf en voeg die toe. Laat de saus heet worden. Schep peterselie en bieslook erdoor. Giet de saus over de knapperige stukken en eet smakelijk.

MARIËL: Het lijkt me erg lekker, Wilma.

WILMA: Is het ook. En helemaal niet moeilijk.

CLAIRE: Hoe heet het ook alweer?

WILMA: Elzasser kip.

ANNELIES: Elzasser kip.

MARIËL (*tegen Wilma*): Kun je het straks voor me opschrijven? Ik krijg volgende week eters, en dan wil ik het wel eens uitproberen.

ANTON (*heeft twee glazen meegenomen, geeft er één aan Hester*): Wanneer maak jij eens zoiets klaar, schat?

HESTER: Als jij om etenstijd thuis bent, lieverd.

ANTON: Je weet dat ik het druk heb. Hard werken, veel afspraken, altijd op pad.

KITTY: Arme Anton, ik zou bijna medelijden met je krijgen. (*drukt hem een bakje knabbels in handen*) Hier, neem een Elzasser nootje. (*ze loopt naar het dranktafeltje*)

MENNO (*komt op, gaat ook richting drank*): Ik heb alleen een fles Cointreau gevonden. Meer heb ik niet gezien. Drinkt er hier iemand Cointreau?

ANTON: Ik niet. Dat spul is mij te zoet.

CLAIRE (*tegen Menno*): Wat staat daar nog?

MENNO: Even kijken. Whisky, wodka, een halfje cognac, twee sherry, bronwater met bubbels en bronwater zonder bubbels...

KITTY: En nog een paar flessen Chateau Migraine. (*schenkt zichzelf in*)

CLAIRE: Dat moet genoeg zijn. En anders halen we wel wat bij de avondwinkel.

WILMA: Heb je die hier?

CLAIRE: Ja, om de hoek. Een minuutje lopen.

ANNELIES: Lekker dichtbij, zeg.

CLAIRE: Ze hebben er van alles. En je wordt er keurig ge-holpen. De eigenaar is zo'n oosters type. Een Arabier, Aziaat, of hoe noem je zo iemand...

JAAP: Een figuur uit de Griekse mythologie.

CLAIRE: Wat zeg je?

ANTON: O jee, Jaap zit weer eens vast.

MARIËL: Gezellige man, hè. Is-ie op een feestje, gaat-ie zitten puzzelen.

ANNELIES: Laat hem toch. Als hij daar nou plezier in heeft.

JAAP: Toe jongens, help me even. Hij is bijna af.

KITTY: Ja jongens, help deze kruiswoordridder uit de brand. Onze puzzelaar staat voor een groot raadsel, een raadsel dat hij zonder hulp van trouwe vrienden niet kan oplossen. Zeg het nog eens, Jaap. Wat wil je weten?

JAAP: Een figuur uit de Griekse mythologie.

MENNO: Hoeveel letters?

JAAP: Zeven. En het begint met een O.

KITTY: De tijd gaat nu in. Tik, tik, tik, tik..... *(gaat daar zachtjes mee door)*

ANNELIES: Een figuur uit de Griekse mythologie...

WILMA: ...en het begint met een O.

ANTON *(maakt geluid van 'zoemer')*: Puh! Ik weet het al.

CLAIRE: Dat is snel.

HESTER: Ja, ja, het is een snelle jongen, die Anton. Denkt snel, doet snel, komt snel en gaat snel.

MENNO: Nou, zeg het maar. Wie is het volgens jou?

ANTON: Volgens mij is het: Othello.

ANNELIES: Fout.

ANTON: Wat?

ANNELIES: Dat kàn helemaal niet.

ANTON: Waarom niet? Hoe weet jij dat nou?

ANNELIES: Othello is geen Griek.

ANTON: O nee?

ANNELIES: Nee.

HESTER: Valt dat even tegen.

ANNELIES: We moeten een Griek hebben. Zo'n ouwe. Zo eentje van een paar honderd jaar voor Christus.

MENNO: Ja, een of andere god of held.

WILMA: Okee, een ouwe Griek dus. Roept u maar. Noem een naam. Nieuwe ronde, nieuwe kansen.

HESTER: Ik heb geen flauw benul. Ik ben niet zo thuis in die wereld.

JAAP: Ik ook niet. Anders was ik er zelf wel opgekomen.

MARIËL: En dan hadden wij een normaal gesprek kunnen voeren.

KITTY: Odysseus.

WILMA: Kitty zegt Odysseus.

KITTY: Dat is absoluut een Griek. Zeker weten. Ik ken een Grieks restaurant dat zo heet.

CLAIRE: Het klinkt bekend.

JAAP: Odysseus is te lang.

KITTY: Te lang?

JAAP: Ja. Het past niet. Het zijn acht letters. Het moeten er zeven zijn.

WILMA: Nou, dan denken we weer verder.

CLAIRE: Je houdt ons wel bezig, Jaap.

HESTER: Zullen we er maar mee stoppen? Er is toch niemand die het raadt.

MENNO: Wacht. Ik weet er nog een: Oidipoes.

ANTON: Welke poes?

MENNO: Oidipoes. Zo spreek je het uit. Maar je schrijft

Oedipus. O-e-d-i-p-u-s. Zeven letters.

KITTY: Wat goed van jou.

MENNO: Ach...

JAAP: Het zou kunnen.

ANNELIES: Dat denk ik ook. Vul maar in, Jaap.

JAAP: Doe ik.

WILMA: Mooi zo. Dat is dus opgelost.

MARIËL: Hè, hè.

KITTY: Zeg, die Oidipoes, is dat niet die man van dat complex?

ANTON: Moet je aan Claire vragen.

CLAIRE: Hoezo? Omdat ik toevallig met een psychiater getrouwd ben, hoef ik nog niet alles van complexen te weten. Jan en ik houden werk en privé strikt gescheiden.

ANNELIES: Praten jullie nooit over Freud?

CLAIRE: Alleen als ik hoofdpijn heb.

MENNO: Hoe is het trouwens met hem?

CLAIRE: Met Freud?

MENNO: Nee, met Jan. Vermaakt hij zich een beetje in Ge-nève?

CLAIRE: Ja hoor. Hij belde vanmiddag nog even en toen zei hij dat hij het erg naar z'n zin had. Prima hotel, goeie sfeer, veel nieuwe contacten. Je kent het wel.

ANTON: Wat doet hij daar precies?

HESTER: Dat heb ik je toch verteld.

ANTON: O. Ik kan het me niet herinneren.

MARIËL: Moest hij niet naar een conferentie?

CLAIRE: Inderdaad. Een conferentie in Europees verband over de ontwikkeling en stabilisatie van gedragspatronen.

KITTY: Dolle boel.

CLAIRE: En daar is hij dan de hele week zoet mee.

MARIËL: Weet hij eigenlijk dat wij nu hier zijn? Heb je dat nog gezegd?

CLAIRE: Nee. Hij hoort het wel als hij terug is. Of niet.

ANTON: Dat kan ik me nou niet voorstellen, dat je iets zinnigs kunt zeggen over gedragspatronen. Ik bedoel: een mens is zoals hij is. En Pietje gedraagt zich anders dan Henkie. Zo simpel is dat. Daar ga je toch niet een week over lullen.

HESTER: Ieder z'n vak. Jij lult weer over andere dingen.

MENNO: En mijn buurman lult over bloemkolen. Zo blijf je in gesprek.

JAAP (*is klaar met puzzelen, staat op*): Dat is nou juist het punt. De mensen lullen teveel. Ze zouden eens wat meer moeten doen. Daar kom je vaak een stuk verder mee.

ANTON: Hoe ver ben jij, Jaap?

JAAP: Klaar met puzzelen. Alle hokjes zijn gevuld.

MARIËL: Het werd tijd. (*Jaap gaat naar het dranktafeltje om voor zichzelf iets in te schenken*)

WILMA: Wat Jaap zegt, is waar. We leven hier in een babbel cultuur. Elke scheet moet besproken worden, voor alles is wel een praatgroep of praatprogramma, iedereen zwamt, zeurt, leutert en kletst elkaar de oren van de kop.

KITTY: Kwek, kwek.

WILMA: En wat heeft het voor nut?

CLAIRE: Dat vraag ik me ook wel eens af.

MARIËL: Maar als je nou problemen hebt.

HESTER: Heb jij problemen?

MARIËL: Nee, maar àls je ze hebt, is het best goed om daar met iemand over te praten. Zeker met iemand die er verstand van heeft.

ANNELIES: Je kunt je problemen ook heel makkelijk zelf oplossen. Dat las ik laatst in een tijdschrift. Een of andere alternatieve dokter heeft een methode bedacht die iedereen gewoon thuis kan doen, zonder deskundige hulp. Het is simpel en het werkt altijd.

HESTER: Ja, dat zeggen ze allemaal.

MENNO: Vertel eens, hoe gaat dat dan, die methode?

ANNELIES: Nou, je hebt dus een probleem. Dat probleem schrijf je op een stukje papier. Je kijkt ernaar en je vervloekt het, je scheldt ertegen. Terwijl je daarmee doorgaat, verscheur je het papiertje en steek je de snippers in de fik, totdat het as is geworden. Daarna moet je de as uitstrooien en met je voetzool in de grond wrijven. Als je dat een dag of zeven herhaald hebt, is je probleem verdwenen. Dan voel je je weer helemaal goed en evenwichtig.

KITTY: Belachelijk! Bullshit! Typisch zo'n geitenwollensok therapie. Zo'n alternatief toverkunstje. De grote verdwijntruc! Hoe heet die dokter? Hans Kazan?

ANNELIES: Ik weet niet meer hoe die heet, maar hij heeft al een hoop volgelingen. Die methode schijnt erg succesvol te zijn.

MARIEL: Ik vind het wel apart, het is weer eens wat anders.

JAAP: Ja, een hele nieuwe visie. En het lijkt me best nuttig. Je moet er alleen in geloven, denk ik. Anders werkt zoiets niet.

KITTY: Ach, kom nou! Het slaat toch helemaal nergens op! *(ze pakt een stukje papier en een pen. Schrijft iets op. Toont het papiertje aan de rest)* Hier, mijn probleem. Ik ben eenzaam, niemand houdt van mij". *(kijkt naar het papier en begint ertegen te schelden, vloeken, verwijten te maken. Dat alles zeer teatraal en met de nodige ironie. Het ritueel wordt verder afgewerkt: ze verscheurt het papiertje, legt de snippers op een asbak of schoteltje en steekt ze aan. Gooit de as op de grond en 'wrijft' het in met haar voetzool. Het schelden - luid of binnensmonds - gaat door, en ook telt ze de dagen af: 1 t/m 7. Dan is ze geheel bevrijd van haar probleem. Opgelucht, blij, stralend,)* O, wat ben ik gelukkig! Dank u, dokter Kazan. *(het gezelschap heeft zich wel geamuseerd. Blijken van waardering? Applausje? Kitty wordt weer zichzelf en neemt een slok van haar drankje)*

MARIEL: Je kunt er nu wel de draak mee steken, Kitty, maar er zullen genoeg mensen zijn die er baat bij hebben.

WILMA: Annelies zei net dat het heel succesvol was. Ja toch?

ANNELIES: Dat stond in dat artikel.

ANTON: Zegt me niks. Laten ze eerst maar eens met bewijzen komen. Cijfers, getallen. Hoeveel, wie, waar en wanneer. Dan geloof ik het misschien.

MENNO: Maar goed, stel nou dat het geen 'fake' is. Stel dat die methode echt werkt en ontzettend populair wordt.... In dat geval kun je de psychotherapie wel afschaffen.

HESTER: Ja, dan kan iedereen zichzelf helpen.

JAAP: En dan zijn alle zieleknijpers zielig.

ANNELIES: Want dan zitten ze zonder werk.

ANTON: Dus dan hebben ze een probleem.

WILMA: En dat schrijven ze dan op een briefje.

HESTER: Enzovoort, enzovoort... *(allen nemen tegelijkertijd een slok)*

CLAIRE: Zeg mensen...

JAAP: Ja?

KITTY: Wat?

CLAIRE: Ik mis iemand.

MARIËL: Mis jij iemand?

HESTER: Wie dan?

CLAIRE: Het begint met een L en 't heeft zeven letters. *(ze kijken elkaar eens aan met een blik van: wie kan dat nou zijn?)*

JAAP: Is het een 'hij' of een 'zij'?

CLAIRE: Een 'hij'.
WILMA: Kennen we hem?
CLAIRE: Ja.
HESTER: Goed?
CLAIRE: Heel goed.
KITTY: Nou, kom op Claire, doe niet zo flauw. Wie mis je?
MARIËL: Ja, wie?
CLAIRE: Laurens.
ANTON: Oh ja..... Laurens.
WILMA: Nou je het zegt.
CLAIRE: Ik heb 'm al een hele tijd niet gezien.
JAAP: Ik ook niet.
ANNELIES: Wat raar.
HESTER: Waar zou hij zijn?
KITTY: Misschien is hij sigaretten halen.
ANTON: En onderweg verdwaald.
MARIËL: Zou best kunnen. Het is zo'n warhoofd.
MENNO: Maak je geen zorgen. Laurens is nog gewoon in het pand.
ANNELIES: O, gelukkig.
CLAIRE: Waar dan?
MENNO: Hiernaast. Achter de computer.
HESTER: Natuurlijk, de computer.
ANTON: Dat hadden we kunnen weten.
JAAP: Wat voor spelletje?
MENNO: Schaken, geloof ik.
ANNELIES: Nou, die zien we vanavond niet meer.
KITTY: Nee, die zit vastgeplakt.
MENNO: Zeg dat niet te hard. *(wijst op Laurens die zojuist is binnengekomen, een leeg glas in de hand)*
ANTON: Hee, Laurens. Dat is ook toevallig. We hadden het net over je.
CLAIRE: Als je het over de duivel hebt...
MARIËL: Ja, dat is vaak zo. *(Laurens is naar het dranktafeltje gelopen, schenkt z'n glas vol, groet nog even het gezelschap en gaat weer af. Hierbij zegt hij helemaal niets)*
MENNO: En daar gaat ie weer.
WILMA: De computer roept.
MARIËL: Dat hij dat leuk vindt, de hele tijd achter zo'n schermpje zitten..... Ik zou er tureluurs van worden.
KITTY: Hij niet. Hij vermaakt zich uitstekend.
HESTER: Hij is gewoon verslaafd.
JAAP: Zullen wij ook een spelletje doen?

CLAIRE: Op de computer?

JAAP: Nee. hier. In de kamer. Met z'n allen.

WILMA: Goed idee.

HESTER: Wat had je in gedachten?

JAAP: Nou, Triviant of zo.

MENNO: Nee, geen Triviant. Dat duurt veel te lang. En je krijgt altijd van die onmogelijke vragen: 'In welke stad kan je winkelen in Antwerpen?' en: 'Hoeveel borstharen heeft een walvis?'

ANTON: Strippoker. Ik voel wel iets voor strippoker.

ANNELIES: Gadverdamme, Anton, dat is toch geen leuk spelletje.

ANTON: Het is maar een voorstel.

KITTY: Weet je wat, we gaan spreuken uitbeelden.

WILMA: Spreuken?

KITTY: Van die stomme teksten op tegeltjes.

MENNO: En die moet je uitbeelden? Een soort Hints?

KITTY: Ja, zoiets.

MARIËL Ik ken geen spreuken.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto